

NICI UN ÎNCEPUT DE ZI FĂRĂ PROSPETEȚIA PE CARE ȚI-O ASIGURĂ ÎNSĂȘI PREGĂTIREA MIȘCĂRII

Mărturisiri ale acad. prof. dr.
NICOLAE SĂLĂGEANU

— Idicelul copilăriei mele, — așezare de țară din ținutul Mureșului — mi-a oferit bucuriile hărăzite oricărui copil și chiar mai firzile, celălalt înaltat pe coama anilor, voluptatea mișcărilor în aer liber — ne spune academicianul prof. dr. NICOLAE SĂLĂGEANU, fost rector al Universității din București.

Alergător ca un iepure, săritor ca o veveriță, minat, continuu, de neastimpărul mișcărilor, — ca o căprioară, — n-am avut în lungul drumurilor, în îndălmășele copacilor și nici chiar în involburarea apelor Mureșului, oprită pentru joaca mea, pentru exercițiul fizic.

Elev la Liceul „Al. Papiriu Ilarian” din Tg. Mureș, am fost atras de doi factori care mă cuceriseră deopotrivă:

— Viața liceului, cu tot ce putea oferi unui copil venit din mediul rural, sub raportul cunoașterii, al orînduirii didactice și al sistemului pedagogic al noului;

— și pe alt plan: jocurile sportive, în care mingea ocupa un loc preponderent.

Cu toată firea mea meditativă, cu tot temperamentul meu retras, jucam fotbal și, spre marea mea durere — durere fizică, durere morală, mai cuprinsă chiar — am încercat dezlăzirea unui accident care m-a scos din vîrja acestei lumi de începuturi: într-un meci de fotbal mi-am fracturat un braț.

— Așadar, cariera dv sportivă a sîrșit, pare-se, chiar înainte de a începe?

— De fel! Nevoia fiziologică a exercițiului fizic m-a îndrumat spre excursii. Ele au intrat, aproape pe nesimțite, și în preocupările mele de biolog, mijloc excelent, legat organic de îndulțirea de a cunoaște direct corpurile vegetale, fenomenul florei și al faunei.

O descriere a itinerariilor mele de atunci, din anii liceului, și pînă mai tîrziu, — drumeția voinicească — în zilele noastre, ar aduna poate kilometri, sute și mii, ca într-un uriaș atlas alcătuit la scară naturală.

Simultan, am început să joc șah. Dacă vorbim dintr-o dată despre fotbalul începuturilor mele de viață liceală, am făcut remarcă deosebiri între temperatura mentală mea domo și febrilitatea efortului din jocurile sportive cu mingea, apoi la șah vă pot afirma că firea mea meditativă era în elementul ei, mă aducea într-o lume a mea prin destinație, prin definiție.

Și se pare că jocul de șah și-a aflat în mine un devotat cu înclinații și aptitudini, de bine ce, fără să am predilecții competitive, am atins totuși un nivel care mă opunea unor adversari al căror nume subscrivele înșel o conștientizare în materie, pentru mine: Tudor Flondor, bunăoară, acel excepțional dotat inginer-atomist, care a fost campionul de șah al României, maestrul Mihail Sadoveanu, recunoscut șahist de mari proporții și, în

sîrșit, să vă citez un nume care poate că e puțin cunoscut public sub forma jucătorului de șah: academicianul Gheorghe Mihoc. Concomitent cu activitatea mea de șahist la tabla de joc, urmăresc activitatea șahului și pe plan mondial, revistele de specialitate, cu probleme și confirmări de soluții la care sînt prezent în mod tactic — numai pentru voluptatea mea sufletească, și asta imi dă satisfacții depline, după cum imi oferă o admirabilă gimnastică a gândirii.

Nimic temeinic nu se poate face fără o sănătate deplină, fără adevărată prospețeală pe care o determină exercițiul fizic, mișcarea susținută, de fel în timpiditate sau improvizată.

Începutul meu de viață, — deci reîntrirea în viața cotidiană — se face prin gimnastică și roadele ei nu intrînză niciodată.

Ca biolog — profesor la Universitatea din București, și colaborator al Institutului de biologie „Traian Săvulescu” al Academiei, în contact continuu și nemijlocit cu studiul și cu cercetarea în specialitatea mea: fiziologia plantelor, mi se cere și imi cer eu însumi, o permanentă cunoaștere a plantelor pe „vîr”, recomandînd cu stăruință mișcarea, — drumeția, ca factor indispensabil bunului naturalist —, ca și exercițiul gimnastic.

Și cu cît mă adîncesc în viața pedagogică sau de cercetare, cu cît amîi încep astfel să adauge experiențele mele noi trepte, o dată cu servitutiile limitărilor și ale renunțărilor, deslușesc ce admirabile funcții active îndeplinește exercițiul fizic și îndeplinește în viața de toate zilele a omului, a omului — a încheiat academicianul-biolog Nicolae Sălăgeanu, pe care un accident din copilărie l-a răpit fotbalului, dar nu și unei prețioase mentalități în favoarea sportului, păstrîndu-l, cu convingere, printre sportivi.

V. FIROIU

Dumnicile unui nesportiv

Din cele trecute vremi (II)

Nefiind ușor să te desparți de răsfățul scrierilor despre ceea ce a fost odinioară, conținutul și în duminică această scoaterea în vîile a unor preocupări sportive de care dădeau dovadă, altădată, tinerii culti și elementele cu dragoste de o civilizație modernă în țara noastră. Cred că e bine să se știe că, înainte ca vinătoria să fie pasionată ei să se fi constituit într-o asociație afiliată patronatului sportiv, erau mulți care cutreierău la noi cocolaurii cu pușca pe umăr și toba la sold, în căutare de pradă. Mulți tineri luminați, care aveau să câștige mai tîrziu reputația unor dregători, au dobîndit de vreme faima de bărbați sprinteni și iscușiți în ceea ce era de pe atunci sport, fără a i se spune astfel. Cînd, pe iarnă, dorișia lor de mișcare și improvizată a corpului era scăzută prin lincezeala impusă de ger, vîfor și zăpadă în mare cantitate, ei organizau vînatore de lupi și iepuri. Tradiția lor se moștenește de vreme cînd era mai des cu păhărele, de cît cu orînduile, cum aflăm din Letopisește. Zile în șir se vinau iepurii, în cîmpile din ținutul Vasluiului, iar lupul era scos din vizuină către hăitași foarte dibaci.

Înainte de astfel de vînatore, se luau de sîrg măsurile și pregătirile treburilor. Se vîna și cu ogari și cu prepelici și cu copoi, se făceau hăituile de iepuri, de sitari și de capre. Îndeeșii cele din pădurea de trei mii de fâlci a Bohotinului au rămas de poimînă, fiindcă vînatul de tot soiul mișuna acolo în codri, în cîmpii, în luncile Jiliei și ale Prutului, în stufăriile izurilor. Se înțelege că prada era adunată în gramezi la picioarele pușcagului care o doborîșe și, astfel, se vedea cu ușurință a cui fusese îndemînarea cea mai mare.

Nu lipsea nici obiceiul plăcut al gustării vînatorești, care se prepara în bordeiele de acoperîmint de stuf din marginea pădurii, unde se ardeau din vreme, pe farfurioare, călugărași sau lemn de odogîn. Ceea ce nu era altceva decît creanga de aloe, pentru ca nasul vînatorei să mai uture mirosul singelui vîrsat pe cele întinșuri.

Poveștile, ca și vinul, curgeau atunci în șuvoi nesfîrșit și, de pe acea vreme, minciunile vînatorești se cuveneau a fi scurătate prin tragerea de mincei a aceluia care născocea isprăvi prea de tot nerușinate. Unul dintre aceștia a fost, se pare, Alecu Rușet, vînatore pătimaș și pușcag fără pereche în toată țara. Îndemînarea o moștenise de la tatăl său, care fusese călăreț bun și țințar greu de întrecut. Tot de la el moștenise și darul ascuțirii de minciuni, nelepădîndu-se de acest obicei al său pînă la moarte. Poveștea, printre altele, că într-o bună zi, chiar după zăcusa matinală — cum i s-a spus prinziului de dimineață pînă acum un secol — a văzut năpustindu-se către dînsul o haită înfricoșătoare de lupi. Ce s-a gîndit, ce nu s-a gîndit, Rușet al nostru s-a strecurat tute într-o groapă de capcane și de acolo, cum sărea un lup pe deasupra — poc! — îl nimerea chiar în burtă, încît i-a venit repede de hac haita întregi. Gruoașă ispravă, cînd te gîndești că, după spusele aceluia Rușet, în haită fuseseră vreo treizeci de lupi!

Vînatore a devenit, între timp, un sport cu regulile și orînduile lui, dar mai ales cu numeroase opreliști. Nici una din opreliștile acestea n-a putut însă pune capăt năvălului din firea vînatorei, care n-are lecuire.

George SBARCEA

Trei întîlniri cu Iuliu Hațieganu

Albin Morariu și Dorin Almasanu au întreprins publicarea unei importante cărți, care reprezintă în același timp un act de cultură și un pios omagiu adus uneia dintre cele mai reprezentative figuri ale școlii medicale românești și ale educației fizice din țara noastră. Cartea, apărută în editura CNEFS, se numește „IULIU HAȚIEGANU ȘI IDEEA EDUCAȚIEI FIZICE ÎN ROMANIA” (84 pag., bogat ilustrată).

Considerăm că omagii personajului evocă și eforturile autorilor — mai bine decît printr-o recenzie — publicînd alăturatelor amintiri ale colaboratorului nostru Virgil LUDU.

Cînd în iunie 1938 am pîșit pentru înția oară în Parcul Universității, unde erau programate campionatele naționale de atletism pentru juniori, plopii aiei de la intrare aveau aproape statura noastră.

Cu emoție și bucurie adolescentă, am colindat parcul, care după aceea, în ani, va deveni locul altor tabere de pregătire sportivă. Încot, sfîș, dar profund, parcul a început să facă parte din ființa noastră. Îl simțeam diminețile, în zori, răsufărarea, cînd alergam romantic pe iarba udă, cu picioarele desculțe. Îl lubeam amiezile răcoase și amurgurile romantice, dincolo de Someș și de bisericuța marmureșeană.

Aici, în parc, am descoperit flacăra trandafirilor roșii, pe care îi regăseam la Opera, în muzica lui Constantin Bobescu, după piesa lui Zaharia Birsan. Aici am petrecut clipe de taină și am legat prietenii la „masa tăcută” din preajma cabanei sportivilor, prăvălii modest omagiu adus lui Brîncuși. Aici am descoperit lumina de frumuseți a celorlalte sporturi, înotînd în bazin, jucînd tenis, trăgînd la tir.

Și tot aici l-am cunoscut înția dată pe făuritorul acestui parc al odinului și visărilor, pe Iuliu Hațieganu, care ne primea pe noi, gîlăgioși performanțelor și recordurilor, în împărăția generoasă a recreației și mișcării pure, dincolo de rulete și cronometre.

Îl văd pe Iuliu Hațieganu bătîndu-l pe umăr pe Moinea, promișîndu-ne un laborator de cercetare a eforturilor noastre tinerești, plimbîndu-se calm și înțelept în parc, asemenea unui filosof antic din vestita școală peripatetică a lui Platon.

În acest parc am visat noi, generația tînră de atunci (Zeno, Baciu, Miron Georgescu, Simu), să mutăm Institutul de educație fizică la Cluj sau să făurim unul nou. Visuri tinerești care s-au pierdut pe drum sau s-au transformat în alte idealuri și împliniri.

aici, ca pretutindeni în țară, ca acasă. Și ne-a urât succes în întreceri și voie bună în excursiile din Dumbăvă și de la Rășinari la Iuliu Goga.

În Iuliu Hațieganu de atunci, anii nu adăugaseră nimic, poate doar evenimentele istorice, prin care trecea demn și optimist.

Cînd vorbea Iuliu Hațieganu uitat unde ești. Nu te simțai nici în sala de curs, nici la examene, nici auditor la o

spus că între laborator și stadion trebuie să existe un perfect echilibru, că fără mișcare nu există tineretea și bucuria de a trăi.

A vorbit, mai ales, profesorul nostru drag, tuturor, din orice colț de țară, despre totul educației fizice în universitate. Și în viață, căci mișcarea, sportul, pregătirea, nu numai pentru competiție, ci pentru marea întrecere, care este existența noastră modernă, viața dinamică și complexă de azi.

Cuvintele lui de atunci sînt astăzi mai pline de tîlc ca niciodată. Cîne nu știe astăzi să vrea și să lupte, dar și să se odihnească activ, să se recreeze este un învîș, un naufragiat. Multe, numărate de multe idei de care astăzi simțim de la sine conșinși, le datorăm, fără să mai știm, lui Iuliu Hațieganu.

★

Aceștea au fost cele trei întîlniri cu profesorul și omul Iuliu Hațieganu. Dar ele s-au

conferință a sa, ci erai tînrul căruia el i se adresa, cu toate gloriile lui bune pentru țară. Un prieten mai vîrșin și cu experiență mai bogată de viață. Imaginea unui prieten bun, pe care nu-l vei putea uita niciodată...

multiplicat în timp și pare de atunci că l-am întîlnit mereu și în multe împrejurări de viață...

Virgil LUDU

PE PLAUL NEMERNICULUI

te, de care, slavă Domnului, nu duci lipsă...

După trei ore și după ce se pare că inima mi se întîlnise cu omuşorul l am ajuns. Organizatorul vînatorei mă plan-tează pe o coamă de munte. Văd într-o parte și-n alta, ca în carte. Aici nu vine nici un mistreț, doar dacă a căpiat vreunul de curînd, poate un lup sau un ris, mi-am zis.

Dar slabă nădejde — mi-am amintit — în muntele ăsta lupștriș n-au fost de mult. Și privește spre vale. Vecinul meu din dreapta (C. V.) stă nemîșcat și drept, ca un brad. Celălalt, aflat mai jos, se tot uită pe sus, se plimbă de la un fag la altul...

Pornește goana. Se aud din vale hăituri. Nu trece mult și văd că C. V. ridică pușca, o pune în umăr și trage. Un

loc. Sare într-o parte, încă un foc, dar în același timp se împiedică și cade. Într-o început să cadă și pe umăr a tras a doua oară. Și a gresit focul. Din tufe izbucnește o namilă neagră; un mistreț, mare cit o ușă răsturnată. Se napustește spre el...

Fug la vale, cu mare spor. Ajung la vreme ca să „pun” un foc „la ureche” mistrețului aflat deasupra vînatorei căzută pe spate, în zăpada groasă și moale. Mistrețul tocmai voia să-și pună colții în lucrare...

Abia după ce s-a ridicat din zăpadă și s-a convins că namila neagră de-alături devenise inofensivă, C. V. și-a scos căciula și a privit în jur. Atunci l-am văzut, amîndoi, pe vecinul lui din dreapta, în virful fagului.

— Ce faci acolo nene? că mistreții nu se prea urcă în pomii... i-am strigat.

— Voiam să am mai mult timp de vedere și de tragere... s-a blîbit el încă înfricoșat, fiindcă asistasem la întreaga scenă, destul de dramatică.

Apoi au urmat alte două goane, dar nimic spectaculos. Au căzut cumînți, încă doi mistreți...

Ziua s-a încheiat în jurul focului tradițional, învîrtind frîgările prin flăcări...

Ilie CARCIU

Agenda vînatorei și pescarului sportiv

Februarie este, poate, luna cînd vînatul trece prin cele mai grele încercări. Timp geros și zăpadă mare. De aceea, hrînturile trebuie aprovizionate necomunit, iar poteciile spre asemenea locuri trebuie asigurate în permanență. Totodată, pe plan piscicol, este necesară împotrivirea copcilor în gheață ca și curățirea zăpezii de pe gheața bazinelor cu pește.

În această lună, haitele de lupi fac adevărate ravagii printre vînatorele codrilor. Prin urmare, se cuvine o înțetire a vînatului lupilor, fie în grup, la goană sau la pîndă. În aceeași perioadă este permisă vînatore la mistreți, sitari, porumbi, cocosari, gîște și raie sălbatice, la alt vînat de baltă ca și la dălmății cu pîr și pene, în afara celor ocrotiți prin lege. Cu autorizație specială se pot împușca și jderii.

Amatori unditului pot să-și exercite frumoașa lor îndelenețire la copcă, sau, dacă pe alocuri se înregistrează un dezgheț, se poate pescui clean, scobar, mreană, știucă și biban (Ultimele două specii în bălți).

Paralel însă cu vînatore și pescuiea speciilor permise, intervalul de timp care urmează este cel mai propice aplicării măsurilor corespunzătoare de pază și ocrotire.

A doua întîlnire cu Iuliu Hațieganu a fost în Sibiu, refugiuul clujean, în anul 1942. Se organiza aici un Congres studențesc cu întîlniri sportive prietenești, cu cîntece voioase și dinamice, cu laitmotivul lui Gaudeamus igitur. Pe treptele Universității clujene din Sibiu gardă, ne-a vorbit copcilor profesorul și omul mereu tînr Iuliu Hațieganu.

Ne-a vorbit despre tinerete și studiu, despre mișcare și stadion. Ne-a invitat să fim

ANTRENOR INSPIRAT

— De la 6 februarie vom juca după o nouă formulă!
— 1-4-2-4, 1-3-3-4?
— Nu!... 3 din 16 numere la Loto!

desen de AL. CLENCIU

În conformitate cu dispozițiunile articolei 22 din Decretul 71 pe 1951, cîinii de vînatore, care poartă semnul distinctiv metallic, emis de Asociație pot circula pe calea publică și intra în localurile publice de consum, în autobuze, troleibuze, tramvaie și vagoane de pasageri, fără a fi predauți cu bîrbînt. E clar? Permis are, semn distinctiv metallic la spardă are, cine de vînatore e — ce mai dorii?

— Jos, a fost unicul răspuns hămit.

Vena de la gît mi s-a dezumflat brusc. În schimb mi s-au umflat nările. Pîrîi percol, chestie de respirație? Cu toate acestea, l-am luat iar cu bînbîr.

La una din ultimele expoziții-concurs de cîini de vînatore, la ACVPS, Asociația generată a vînatorei, l-am văzut pe care o răsă spaniel, poezia pe care o vedeți a luat o mențiune... și știți cum e la concursuri: după mînc, merită premiul I cu cununa și medalie, în sfîrșit, ce-a fost e fost. E un cîine bun de vînatore, are un miros excepțional, este o

AL. SIKUJEANU